

Onderhoud

Is de levende tuin goed onderhouden, dan is het er prettig om te verblijven. Zonder passend onderhoud verliest de tuin aan meerwaarde en kan deze niet optimaal de gewenste functies vervullen.

Een levende tuin kan prima onderhoudsvriendelijk zijn. Bij aanvang is een gezonde bodem voor gezonde planten een eerste vereiste. Verder een goed doordacht ontwerp. Daarnaast dient de juiste plant op de juiste plek te staan.

Versteende tuin

Voor de klant lijkt een tegeltuin vaak goedkoper en makkelijker te onderhouden dan een tuin met veel planten. Een tegeltuin is in aanleg niet perse goedkoper dan een meer groene tuin. In de tegeltuin is ook onderhoud nodig. Tegels moeten gereinigd worden met een hogedrukspuit. Planten in bakken moeten vaker water hebben. Tijdens afwezigheid moet iemand anders de verzorging hiervan overnemen. Beplanting moet vaker vervangen worden.

Bij hevige regenval loopt het terrein, de tuin en/of het achterpad onder. Stenen worden erg snel heet in de zomer. In gebouwen, in huis, in de geparkeerde auto en op het terras wordt het erg heet in een stenige omgeving. Het is niet prettig om te verblijven in een grotendeels verharde omgeving. Bovendien blijkt uit onderzoek, dat bestrate tuinen vaker vervuild zijn.

Bodembedekken

Kale bodems zijn gevoelig voor uitdroging en erosie door water en wind. Ongewenste planten ('onkruid') krijgen er vrij spel.

In de levende tuin staat de bodem niet bloot aan zon, wind en water. Van onkruid is weinig sprake. Schoffelen in de levende tuin is dan ook niet echt nodig. Door schoffelen en vooral door andere vormen van bodembewerking wordt het bodemleven nadelig beïnvloed.

De bodem is volledig en permanent bedekt door planten. Om een snelle dichtgroei te bereiken kiest men voor een grote potmaat (pot 11 cm vierkant). Deze beplanting is ook bestendiger tegen betreding. Door te gaan voor meer planten per vierkante meter wordt zo snel mogelijk een dekkend resultaat verkregen.

Groenblijvende bodembedekkers zijn geschikt op plekken onder bomen. Als het niet anders kan; bedek dan de kale bodem met natuurlijke materialen.

TIP

Vermeld aanbevolen maatvoeringen in bestekken en bestellingen. Licht de voordelen van planten in een grotere maatvoering toe.

Een ecologische bodembedekking van tarwestro-pellets tegen onkruid (bij aanplant) vormt een korst die niet wegwaait en licht tegenhoudt zodat onkruidzaadjes niet ontkiemen. De laag houdt water vast en voorkomt verdamping.

Vaste planten

Toepassing van vaste in plaats van eenjarige planten is een goede manier om het onderhoud te verminderen.

Er is een vaste plantensortiment beschikbaar dat snel dichtgroeit, onkruidgroei onderdrukt en weer uitloopt na een maaibeurt. Vaste planten zijn goed bestand tegen hitte, droogte of natte omstandigheden. Ze zijn bovendien winterhard, langlevend en goed bestand tegen betreden of allerlei dieren als honden, konijnen of duiven.

De voordelen van vaste planten nemen in de loop der jaren meestal alleen maar toe. Voorwaarde is wel dat passend onderhoud wordt uitgevoerd.

In een levende tuin maken de planten zelf de kwaliteit van hun groeiplaats steeds beter.

Heesters

Heesters zijn verkrijgbaar in tal van speciaal gekweekte soorten die beperkt (machinaal) gesnoeid hoeven te worden.

Ga voor kwekers die planten op een duurzame wijze telen wat leidt tot sterk en weerbaar plantmateriaal. En voor beplanting die goed aanslaat, doorgroeit en doorbloeit.

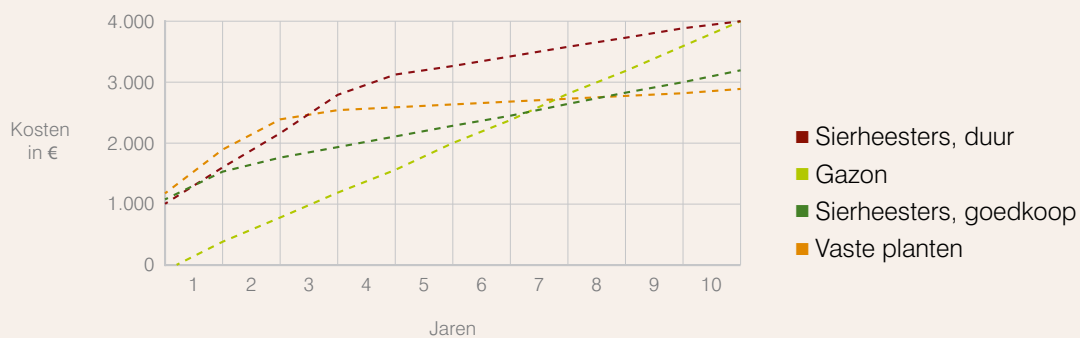

TIP

Hou bij het beheer rekening met natuurlijk beheer. Leg uit waarom.

Gazon

Onderstaande grafiek laat zien dat het onderhoud van gazons niet zo goedkoop is als vaak wordt beweerd. De cumulatieve kosten (investering plus jaarlijks onderhoud) van gazons zijn op de langere termijn hoger dan die van andere typen beplanting die meer bijdragen aan de biodiversiteit in de levende tuin.

Festuca zijn grassoorten die weinig hoeven te worden gemaaid. Eventueel kunnen schapen worden ingezet als natuurlijke grasmaaier. - Waterschap Rijn en IJssel, Doetinchem.

Er zijn verschillende mengsels duurzaam gekweekte verwilderingsbollen verkrijgbaar. Bloeiperiodes en kleur kunnen naar wens worden afgestemd.

Gewenste kruiden in de voegen.

Alleen de paden maaien.

Wat is onkruid?
 'Onkruid' kan ook mooi zijn en is goed voor de biodiversiteit.

Biologisch onkruidbeheer

Gif spuiten werkt alleen op korte termijn. Bovendien komt het gif in de bodem, flora en fauna terecht. Het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen op verharding en in overig groen is verboden.

Regelmatig vegen van verharding geeft onkruid weinig kans. Een duurzame methode voor onkruidbestrijding is het gebruik van heet water. Onderzoek heeft aangetoond dat deze methode één van de meest effectieve is, doordat de plantjes hiermee tot in de wortel worden bestreden. Andere methoden zijn branden of borstelen.

Hoe meer
biodiversiteit, hoe
meer weerstand
tegen ziekten en
plagen.

Natuurlijke bemesting

Met natuurlijke bemesting wordt het bodemleven gestimuleerd waardoor ook de doorwortelbaarheid en de opnamecapaciteit sterk verbetert. Een gezonde bodem kan vervolgens toe met minder bemesting. Een voorbeeld is mulchen: het bedekken van de bodem met een laag organisch materiaal zoals bladeren, grasmaaisel of compost. Mulchen is arbeidsbesparend, omdat het ter plekke voor bemesting zorgt.

→ Zie verder
tabblad Bodem.

Natuurlijke bestrijding

Gezonde planten hebben een grote weerstand tegen ziekten en aantastingen door insecten. Natuurlijke plantversterkers kunnen de plant extra aanzetten tot het zelf aanmaken van afweerstoffen. Bijvoorbeeld tegen buxusmot, schimmels en insecten als engerlingen en emelten. Dat reduceert het aantal bespuitingen met chemische bestrijdingsmiddelen en levert kwalitatief betere opbrengsten. Natuurlijke bestrijding geeft minder belasting voor de bodem, mens en milieu. Een bewijs van vakbekwaamheid (spuitlicentie) is niet nodig voor dergelijke producten.

Chemische bestrijding maakt
het gewas zwakker, doodt
ook goede organismen en
komt in de voedselketen van
de tuin terecht.

Bestrijding met beestjes

De beste manier van natuurlijke bestrijding van beestjes is het inzetten van andere beestjes. Vogels, kikkers en egels eten graag een slak.

In de levende
tuin zijn nuttige
en 'schadelijke'
beestjes in balans.

Nuttige aaltjes, nematoden, kunnen ingezet worden voor het natuurlijk bestrijden van ongewenste slakken, emelten of engerlingen. Nematoden dringen hun slachtoffer binnen. Dan komen bacteriën vrij die in symbiose leven met de nematoden. Het slachtoffer sterft en daarna verspreiden de nematoden zich weer op zoek naar een nieuw slachtoffer.

Het inheems lieveheersbeestje eet verschillende bladluissoorten. Het kan gebruikt worden in tuinen, moestuinen en in het openbaar groen. Deze beestjes zijn in zakjes te bestellen, zodat de larven makkelijker in bomen en struiken kunnen worden geïntroduceerd.

Vijvers

Overmatige algengroei in vijvers is meestal het gevolg van een overmaat aan meststoffen. Het is een biologisch probleem dat om een biologische oplossing vraagt. Een chemische aanpak kan juist averechts werken. De beste behandeling is daarom gericht op het wegnemen van de voedingsbron voor algen door toevoeging van speciale bacteriën. Deze nemen het voedsel voor algen en wieren op, zodat zij minder kunnen groeien.

Resultaat is tevens dat er geen vieze moerasgassen en slijm meer gevormd worden.

Een diervriendelijke en
onderhoudsvriendelijke tuin
gaan goed samen.
→ Zie verder tabblad
Biodiversiteit.

Lange termijn

Afspraken voor onderhoud en beheer op langere termijn zijn een win-winsituatie voor zowel de opdrachtgever als de groenprofessional. De groenprofessional gaat voor sterke robuuste beplanting of beplanting met een grotere bedekkingsgraad. Dit betekent meteen al een beter resultaat en minder vervanging ook op de langere termijn.

Zakelijke opdrachtgevers kunnen de aanleg en het onderhoud van groen op de balans zetten. Voor de opdrachtgever is een langetermijnonderhoudscontract voordeliger dan een kortetermijn-onderhoudscontract.

Draag wat je uitspreekt.
Draag duurzame
beschermende kleding
voor werken in de
openbare ruimte.

Wie doet het onderhoud

De groenprofessional kan een gedegen beheer en onderhoudsplan maken voor de levende tuin, met aandacht voor duurzaam beheer. Belangrijk is dat er bij het begin van het project ruimte voor onderhoud wordt gereserveerd, zowel financieel als organisatorisch. In de ideale situatie is er voldoende ruimte voor professioneel onderhoud.

Voor educatiedoeleinden, het betrekken van mensen bij de levende tuin of om kosten te beperken, kan een deel van de onderhoudswerkzaamheden samen met anderen worden verricht. Bijvoorbeeld met leerlingen, buurtbewoners, patiënten, vrijwilligers of personeel.

Voor de tuinbezitter kan een onderhoudsagenda opgesteld worden waarop staat welke vaak wat eenvoudigere taken men wanneer kan uitvoeren. Het is verstandig dat de groenprofessional vanuit zijn deskundigheid een coachende rol blijft houden en eventueel begeleidt en adviseert ter plekke bij uitvoering door derden.

Slimme techniek

Er komen steeds meer slimme systemen (domotica) op de markt met sensoren die reageren op de omgeving en bijvoorbeeld de lichtintensiteit, temperatuur en bodemvochtigheid meten. Op die manier wordt alleen water gegeven wanneer dat nodig is. Op elk moment kunnen gegevens worden bekeken via de app.

Materialen

Pas duurzame materialen toe die lang meegaan en onderhoudsarm zijn. Gebruik zuinig of elektrisch materieel voor onderhoud en vervoer.

→ Zie ook tabblad
Duurzame materialen.